

Uitleg Gemeenschappelijke Regelingen (oktober 2023)

Bij de uitvoering van de Participatiewet, de Wmo of de Jeugdwet laten gemeentes bepaalde wetten en regelingen uitvoeren via bijvoorbeeld een Gemeenschappelijke Regelingen (GR).

Zijn gemeentes op grond van de eerdergenoemde wetten verplicht om op het niveau van de GR ook aan cliëntenparticipatie te doen? Zo ja, waar staat dit en wat zijn dan de thema's waarover gesproken kan worden op grond van bijvoorbeeld de Participatiewet?

De Participatiewet legt in artikel 47 een verplichting om cliëntenparticipatie te regelen op aan de gemeenteraad. Hetzelfde geldt voor de Wmo. De gemeenteraad van de betreffende gemeentes legt de cliëntenparticipatie vast in een verordening. Deze verplichting is op zichzelf overdraagbaar als een Gemeenschappelijke regeling wordt gevormd. Of dat zo is zal uit de instellingsbesluiten van de Gemeenschappelijke regeling moeten blijken. Als in het instellingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling niets staat over cliëntenparticipatie ligt dit dus op het niveau van de eigen gemeente. Gemeenschappelijke regelingen zijn in meer vormen denkbaar. De WGR kent 5 vormen van intergemeentelijke samenwerking. Dat zijn: de regeling zonder meer; de centrumgemeente; een gemeenschappelijk orgaan; de bedrijfsvoering-organisatie; een openbaar lichaam.

De 'Regeling zonder meer' is een lichte vorm van samenwerking tussen gemeenten, waar delegeren en mandateren niet aan de orde is. Denk hierbij aan convenanten, intentieovereenkomsten, bestuursafspraken e.d. Daarin wordt geregeld de intentie tot samenwerking evenals het doel, de aard en de wijze waarop deze zal plaatsvinden.

De meest uitgebreide vorm van samenwerking is een Openbaar lichaam waaraan bevoegdheden gedelegeerd kunnen worden. Het probleem met deze vorm is dat de gemeenteraden en dus ook de advies- en cliëntenraden van deelnemende gemeentes meer op afstand komen te staan en minder zicht hebben op wat er gebeurt en ook minder kunnen "sturen". De deelnemende gemeenten kunnen zich wel inspannen om dit gat te overbruggen. Een lichtere vorm is een Gemeenschappelijk orgaan. Gemeenten kunnen aan een Gemeenschappelijk orgaan beschikkingsbevoegdheden overdragen (met uitzondering van belastingheffing en het geven van algemeen verbindende voorschriften). 3

De praktijk laat zien dat zelfs als de GR een gezamenlijke cliëntenadviesraad heeft, de leden van die cliëntenadviesraad uit de verschillende gemeenten toch vaak teruggaan naar de eigen gemeente om advies te geven aan het eigen College van B&W en gemeenteraad. In die zin volgt de cliëntenadviesraad vaak hetzelfde pad als het College van B&W en de gemeenteraad.

NB: De sociale werkvoorziening is vaak in een GR geregeld. Daarop is de Wet sociale werkvoorziening van toepassing en in die wet staat dat de sociale werkvoorzieningsorganisatie een cliëntenraad moet hebben.

Als gemeentes de uitvoering hebben neergelegd bij een GR, en bij deze GR zijn beleidsmedewerkers in dienst die beleidsregels en conceptverordeningen maken, moet dan over die verordeningen geadviseerd worden aan het bestuur van de GR, of moet er geadviseerd worden aan de gemeente (lees: het College van B&W)?

Wat zegt de wet hierover? Heeft de Wet Gemeenschappelijke Regelingen gevolgen voor de inwoners/cliënten participatie in het sociaal domein? Welke concrete gevolgen heeft deze wet?

De wet zegt hier niets over. Het is het gemeentebestuur (of het orgaan aan wie de bevoegdheid van het gemeentebestuur is overgedragen) die dat moet regelen.

De meest gangbare vorm bij gemeentelijke verordeningen is dat binnen het Gemeenschappelijk orgaan een verordening wordt gemaakt, dat voor een akkoord (vaststelling) aan de deelnemende gemeenteraden (het wetgevend orgaan van de gemeente) worden voorgelegd. Gemeenteraden houden namelijk graag nog een 'vinger in de pap' bij de GR. Het is in dat geval logisch dat de betreffende verordening eerst langs de gemeentelijke advies-of cliëntenraad gaat en dat deze net als bij alle andere verordeningen, om advies wordt gevraagd.

De tekst van de verordening zal in het algemeen worden voorbereid binnen de het Gemeenschappelijk orgaan. De eis van "vroegtijdig betrekken" maakt logisch dat in deze fase op de voorgestelde tekst dan door de betrokken cliëntenadviesraad of gemeentelijke cliëntenadviesraden wordt/worden geadviseerd. Het advies van de cliëntenadviesraad kan dan bij de stukken worden gevoegd die naar de gemeenteraden gaan. Andere vormen zijn echter ook mogelijk als de gemeenten dat onderling afspreken.

³ Zie voor een uitgebreide toelichting <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/intergemeentelijke-samenwerking>